

Nr 6.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1913 kl. 6 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckt motion om
ändrad lydelse av § 32 mom. 2 av förordningen om
landsting.*

Närvarande: Herrar Edén, Trygger, Hellberg, Clason*, Bellinder, Mannheimer, Sehlin, Wavrinsky*, von Mentzer*, Hallberg*, Bergqvist*, Larsson i Säby, Nyström, Larsson i Västerås, Karlsson i Fjäl, Jönsson i Slätåker*, Kropp, Andersson i Stårte*, Lundström i Göteborg och Wallin.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 32, har herr *Sterne* hemställt:

»att Riksdagen måtte besluta sådan ändring av § 32 § 2 mom. i kungl. förordningen för landsting, att momentet må få följande lydelse:

§ 32.

— — — — —
Nytt förslag bör, för att kunna komma under behandling, innefatta ett ärende inom landstingets befogenhet, vara skriftligen uppsatt och senast tjugu dagar före landstingets början avlämnat till sekreteraren, vilken det åligger att inom åtta dagar därefter över de avgivna förslagen upprätta en lista och den till ordföranden överlämna.»
— — — — —
— — — — —

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Landstingens arbete har under årens lopp stegrats alltmåra och i regel kan sägas, att den arbetstid, som står landstingen till buds, är
Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 5 saml. 6 häft. (Nr 6.)

ytterst knapp i förhållande till det arbete, som av dem måste utföras. Vid sådant förhållande ligger det en viss vikt uti, att ledamöterna i respektive landsting i någon mån få tillfälle att före landstingets sammanträde taga del av de ärenden, som bliva föremål för dess prövning och beslut. Men härför resa sig för närvarande vissa svårigheter på grund av den i gällande landstingsförordning allt för knappt tillmätta tiden för förslags inlämnande till landstingens sekreterare. I 32 § 2 mom. av kungl. förordningen för landsting bestämmes nämligen, angående tiden för förslags inlämnande till landsting, en tidrymd av fjorton dagar. Men innan samtliga förslag hunnit ordnas, tryckas och till landstingsledamöterna utdistribueras har en väsentlig del av de fjorton dagarna förrunnit och först någon av de närmaste dagarna före landstingssammanträdet kunna ledamöterna bliva i tillfälle att taga del av vederbörande landstingsärenden.

I Östergötlands läns landsting har den tanken framförts, att det vore till fördel för landstingsarbetet, om ledamöterna tidigare än för närvarande kan ske kunde erhålla del av dessa ärenden. Detta kan dock näppeligen ske på annat sätt än genom en mindre ändring i ovan åberopade förordning, vilken ändring skulle avse en framskjutning av tiden för landstingsförslagens inlämnande till minst tre veckor eller tjugu dagar i stället för nu bestämda fjorton dagar. Därigenom vunnas en veckas tid, vilket skulle möjliggöra landstingstryckets utsändande ungefär en vecka tidigare än vad nu är fallet.»

Motionären kan för sin del ej finna en sådan förändring i gällande förordning vara av den natur, att några betänkligheter mot densamma kunna resas, men att däremot en given fördel till fromma för landstingsarbetets bedrivande därigenom kan vinnas.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med motionären finner utskottet det vara till synnerligt gagn för landstingens arbete, att landstingsmännen redan före landstingets början taga kännedom om de frågor, som skola behandlas. Med hänsyn till den knappa tid, inom vilken ett landstingsmötes förhandlingar måste vara avslutade, blir detta allt mer av behovet påkallat, ju mer landstingens arbetsbörda växer.

Ehuru det ej är föreskrivet i landstingsförordningen, torde det också vara allmänt brukligt, att inkomna förslag tryckas och utsändas till landstingsmännen före mötets början. Till följd av bestämmelsen i landstingsförordningens § 32, som medger nya förslags av-

lämnande så sent som fjorton dagar före landstingets början, har det emellertid, såsom motionären framhållit, visat sig förenat med stora svårigheter att medhinna detta i tillräckligt god tid, för att landstingsmännen skola hinna taga del av de ofta omfångsrika handlingarna. Utskottet har sig även bekant, att dessa ej sällan först omedelbart före mötets början komma landstingsmännen till handa.

Vid upprepade tillfällen hava också förslag i samma syfte som den nu föreliggande motionens varit föremål för Riksdagens prövning, dock utan att vinna dess bifall. Det har nämligen ansetts, att det redan med gällande bestämmelser vore möjligt att tillställa landstingsmännen handlingarna i tillräckligt god tid före mötets början. Även om detta tidigare varit fallet, då landstingens förhandlingar voro mindre omfattande än nu, så måste dock, såsom av vad ovan sagts framgår, den stadgade tiden av fjorton dagar numera anses för knapp. I likhet med motionären finner utskottet därför densamma böra utsträckas.

Uppenbarligen bör emellertid den inskränkning i motionstiden till landstinget, som måste bli en följd härav, ej göras större, än behovet påkallar. Med hänsyntagande till dessa synpunkter, finner utskottet den av motionären föreslagna tiden vara lämpligen avvägd.

Emellertid har det redan nu visat sig förenat med olägenheter, att ett nytt förslag, som inkommit efter den stadgade tidens utgång, i intet fall får upptagas till behandling, så framt det ej blivit av Kungl. Maj:t till landstinget hänskjutet eller står i sammanhang med ett förut i behörig ordning väckt förslag. Trängande omständigheter lära också, efter vad för utskottet uppgivits, nödsakat landsting att understundom åsidosätta förordningens uttryckliga stadgande härom. Med hänsyn härtill, och då dessa olägenheter genom den föreslagna inskränkningen i motions tiden torde bli än mer framträdande, har utskottet ansett sig böra föreslå ett sådant tillägg till § 32 i förordningen om landsting, att jämväl ett efter motionstidens utgång väckt nytt förslag må kunna upptagas till behandling.

Det synes dock utskottet tillrådligt, att föreskrift ges därom, att sådana senare väckta förslag i varje fall måste vara avlämnade till sekreteraren före landstingets början, varjämte utskottet även ansett nödigt att bereda särskilda garantier mot missbruk av denna möjlighet att upptaga senare väckta förslag. I detta syfte föreslår utskottet, dels att landstinget må kunna medgiva upptagande av dylika förslag endast i sådana särskilda fall, då synnerligen viktiga skäl därtill föranleda, dels ock att för ifrå-

gavarande medgivande skall erfordras två tredjedelar av de avgivna rösterna. Sistnämnda nya bestämmelse torde lämpligen kunna intagas såsom ett tillägg till § 40 mom. 1 b) av samma förordning.

Då utskottet anser, att Konungens befallningshavandes godkännande ej bör erfordras för att giva bindande kraft åt beslut rörande sådant medgivande, föreslås även ett tillägg till § 59 i berörda syfte.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändringar i förordningen om landsting:

Nuvarande lydelse:

§ 32.

Rättighet att vid landstinget väcka nya frågor eller förslag tillkommer Kungl. Maj:ts befallningshavande, samt varje medlem av landstinget.

Nytt förslag bör, för att kunna komma under behandling, innefatta ett ämne inom landstingets befogenhet, vara skriftligen uppsatt och senast fjorton dagar före landstingets början avlämnat till sekreteraren, vilken det åligger att inom åtta dagar därefter över de avgivna förslagen upprätta en lista och den till ordföranden överlämna.

Föreslagen lydelse:

§ 32.

Rättighet att — — — — —
— — av landstinget.

Nytt förslag bör för att kunna komma under behandling, innefatta ett ämne inom landstingets befogenhet, vara skriftligen uppsatt och senast *tjugu* dagar före landstingets början avlämnat till sekreteraren, vilken det åligger, att inom åtta dagar därefter över de avgivna förslagen upprätta en lista och den till ordföranden överlämna.

Vad nu är stadgat angående tiden för förslags avlämnande utgör icke hinder för landstinget att, då synnerligen viktiga skäl därtill föranleda, genom särskilt beslut medgiva upptagande till behandling av ny fråga, som blivit väckt senare, dock före landstingets början.

Nuvarande lydelse:

Till det landsting, som efter utfärdandet av denna förordning först skall hållas, insändas förslagen till landstingets ordförande.

Ej må annan ny fråga än den, som blivit på nu föreskrivet sätt väckt, kunna komma under landstingets överläggning, såvida frågan icke blivit av Kungl. Maj:t till landstinget hänskjuten eller härleder sig från och står i sammanhang med ett förut i behörig ordning väckt förslag.

§ 40.

1. För att såsom landstingets beslut gälla, skall i följande ämnen erfordras, att två tredjedelar av de avgivna rösterna om beslutet sig förenat:

a) beslut, att domsaga med mindre folkmängd än 30,000 skall delas i valkretsar; att av tingslag skall bildas valkrets med mindre folkmängd än 10,000; eller att stadsvalkrets med mindre folkmängd än 6,000 skall bildas i fall, då sådant ej är en ovillkorlig följd av vad i § 2 mom. 3 är stadgat;

b) underkännande av någons behörighet att såsom ledamot i landstinget taga inträde;

c) påläggande av avgifter, som erfordra uttaxering — — — etc.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913.

Föreslagen lydelse:

Till det — — — — —
— landstingets ordförande.

Ej må annan — — — — —
— — — — — väckt förslag.

§ 40.

1. För att — — — — —
— — — — — sig förenat:

a) beslut, att domsaga — — —
— — — — är stadgat;

b) underkännande — — — — —
— — — taga inträde eller medgivande, varom i § 32 sägs.

c) påläggande av — — — — —
— — — etc.

5 saml. 6 häft. (Nr 6.)

Nuvarande lydelse:

§ 59.

Kungl. Maj:ts befallningshavandes godkännande erfordras för att giva bindande kraft åt landstingets beslut i alla övriga ämnen, med undantag likväl för följande, som ankomma ensamt på landstingets avgörande, nämligen:

a) fråga om behörighet att taga sätt och stämma i landstinget;

b) tillämpning av — — — etc.

Föreslagen lydelse:

§ 59.

Kungl. Maj:ts befallningshavandes — — — — nämligen:

a) fråga om — — — i landstinget
eller om medgivande varom i § 32
sägs. — — — — —

b) tillämpning av — — — etc.

Stockholm den 18 februari 1913.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.